

**НА НЕЯ ДУХЪТ Й ТУК Е ОСТАНАЛ” („НЕЕСТЕСТВЕНА” ПЕСЕН,
НЕЕСТЕСТВЕНА СМЪРТ И „НЕЕСТЕСТВЕН” ГРОБ ОТ СЕЛО БЕЛИЦА,
ОБЩИНА ЛЪКИ)**

Миглена Иванова

Институт за фолклор към БАН

Работата представя три първични теренни материала, събрани през лятото на 1995 г. в мюсюлманското село Белица, община Лъки по време на теренни етнологички проучвания на Асоциация „Онгъл”. Те могат да се разглеждат и като едно по-голямо цяло, състоящо се от:

– запис на „неестествена” (измислена и изпята специално заради записвача) песен;

– разказ за неестествена смърт;

– описание на „неестествен” (направен в обора) гроб;

Съдържащата се в тях информация е почерпана от Мустафа Алиов Ахмедов. Като се придържам към неговата гледна точка, съпоставям трите материала и очертавам следната „събитийна” последователност:

Жена му починала от неестествена смърт. Непокойният ѝ дух го тормозел нощем, защото само вътрешностите ѝ, но не и костите ѝ били погребани в селското гробище. Поради това бившият съпруг направил и още един гроб – в обора – за да погребее духа ѝ. Гробът се споменава и в песента, която Мустафа Ахмедов изпява на записвача, за да сподели нерадостната си съдба до направата му и след това.

Представените уникални по своето съдържание първични теренни материали са създадени в процеса на диалога между разказвача и записвачите и затова зависят както от особеностите им поотделно, така и от възможностите и желанието им да осъществят контакт помежду си. Затова някои моменти могат да се разберат адекватно единствено чрез:

1. Търпеливо осъществен диалог с разказвача и съпоставянето на всичко събрано от и за него.

2. Внимателният анализ на поведението на двамата записвачи (Юрий Вълковски и Миглена Иванова) по време на събирането на материалите.

3. Детайлно проследяване на цялостния диалог във връзка с открояването на характера на последователните контакти между разказвача и записвачите.

В този по-широк контекст може да се обясни и привидната „неестественост” и необичайност на част от данните.